

TÜRKİYE AYDINLARI İLE DAYANIŞMA GİRİŞİMİ ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME VE SORULAR

Türkiye Aydınları ile Dayanışma Girişimi, 1985 yaz sonundan itibaren ortaya çıkan ve 22 Aralık 1985'te yapılan "genişletilmiş toplantı"da sonucuna ulaşan bir dizi müdahale sonucu, kendisi dışında herhangi kişiyi harekete geçirme kapasitesinden yoksun, (üyelerinin de yarısının/sekreter dahil) "mecbur kaldıkları için" görev aldıklarını ve herhangi bir iş üstlenemeyeceklerini her fırsatta tekrarladıkları) bir "sekreteryaya" indirgenmiştir. Yerel çalışma birimleri ile bağları kopartılmış, bu birimler, olduğu kadarı ile, dağılmış, özetle, bir yıl içerisinde kotarılabilmiş olan, ve yaklaşık 150 kişi ile çeşitli düzeylerde ilişkiyi kapsayan bir örgütlülük yok edilmiştir. Girişim'in tek sürekli, ve sekreteryaya dışında insanların/katkısını da alarak süren işi, Türkçe ve İngilizce Haber Bültenleri ise, bir kural dışılık oluşturmaktadır.

(6 Aralık)

Önümüzde, Kasım sonu ya da Aralık başı için planlanan bir "genişletilmiş" toplantı, ve bundan sonraki çalışmalarda nasıl bir hedef güdüleceği sorusu durmaktadır.

Yurt dışındaki aydınların, Türkiye aydınları ile dayanışma amacı etrafında örgütlenmeleri konusuna şu açıdan bakılması gereğine inanıyorum:

1. "Türkiye aydınları ile bilim ve kültür yaşamı üzerindeki baskılara, bilim ve düşün özgürlüğüne konan engellere karşı dayanışmayı yükseltme" çabası, Türkiye'deki demokrasi savaşımının - çok ufak da olsa- bir parçasıdır. Bu niteliği ile aydınlarla dayanışma çalışmalarında da, demokrasi mücadelesinin her cephesinde olduğu gibi, tüm ilerici demokrat kesimlerin, tek tek ulaşılabilen tüm ilerici, demokrat aydınların katılımlarının sağlanmasına özen gösterilmelidir. Demokrasi mücadelesinin diğer cephelerinde olduğu gibi, yurt dışında yürütülen dayanışma çalışmaları, hatta onun çok özgün, dar bir alanı olan aydınlarla dayanışma alanında bile, karşımızda duran görevler, ne kadar özverili ve etkin olursa olsun, tek başına her hangi çevrenin, ya da herhangi küçük aydın gurubunun olanaklarını, ilişkilerini aşacak boyutlardadır. Batılı kamuoyuna yönelik çalışmaların yaygın, uzun soluklu olabilmesi kadar, yabancı ülkelerin demokrasi güçleri ile kurulacak verimli ilişkiler de, bu geniş katılımın gözetilmesini gerekli kılmaktadır. Nihayet, aydınlarla dayanışma alanında, çok yanlış, aydın tanımlamasına yaraşır en alçak gönüllü somut işlerin bile kotarılmasında, o kadar çeşitli türden ve çeşitli düzeylerde katkılar gerekmektedir ki, bu işlerin dar bir komisyon çalışması içinde gerçekleştirilmeleri olanaksızdır.
2. İlk bir yılın (1984-1985) deneyimi göstermiştir ki, dayanışma çalışmasının demokratik özüne ve işlevine, ve diğer yandan önünde duran somut işlere uygun olarak, Girişim'in çalışmalarını ve ilişkilerini nitel ve nicel bir yaygınlığa kavuşturmanın potansiyeli mevcuttur.

3. Girişim'in yukarıda konulan hedeflere yönelebilmesi ve belirtilen işlevleri görebilmesi için, özgün, bağımsız bir örgütlenmeyi, kendi çalışma planını oluşturmayı ve gerçekleştirme için gerekli, özgün ilişkilerini, çalışma gruplarını, v.s. oluşturması zorunludur. Tabi ki, bu çalışma planının, genelde demokratik mücadele hedeflerimizle, özelde Avrupa'da yürütülen dayanışma çalışmaları ile çelişmesi düşünülemez. Ne var ki, çalışmaların bu anlamda yönlendirilmesi, bugünkü durumun tersine, çok daha uzun erimli politika ve hedef bilerlemeleri çerçevesinde yapılmalı, gününbirlik direktifler biçiminde olmamalıdır.

Girişim'in (diğer herhangi demokratik çalışmada olduğu gibi) kendi bağımsız örgütlenmesi gerçekleşmedikçe (bu yeni ilişkiler, yeni roller, ve bu özgün işlerin kotarılması için yeni kaynaklar demektir) gününbirlik direktiflerin dahi yerine getirilmesi olanaksızdır. Yumurta kapağıya dayandığında da, "Kürt Mehmet nöbete" misali, zaten bir çok yere koşturmakta olan birkaç kişiye yüklenilerek bazı işlerin çözülmesi, aslında çözüm değildir.

4. Bu tür bir örgütlenmenin gerçekleştirilebilmesi için her düzeyde kadroları ve sempatanlarına, bu konuda verilecek genel yönlendirmelerin ötesinde güvenle yaklaşılmaması ve olabildiğince inisiyatif tanınması zorunludur. Bunun tersine, her kademe değişik yerlerden gelen değişik direktifler keşmekeş yarattığı gibi, güvenli bir çalışma ortamını da hepten imkansız kılmaktadır.
5. Diğer demokratik çalışma alanlarında olduğu gibi, burada da, kısa vadeli kazanımlar, dar anlamda propagandasının öne çıkartılması, yarar değil zarar getirmektedir. Yapılan işler, oluşan örgütlenmeler, kurulan ilişkiler, uzun erimli hedeflerimiz açısından, demokrasi mücadelesine katkıları açısından değerlendirilmeli, bu konuda olağanüstü sorumlu davranılmalıdır. (En son Frankfurt'ta 13 Eylül'de düzenlenen toplantı, adeta tüm bu sıralanan noktalarda tam tersi bir örnek teşkil etmektedir. Bu kez, özel olarak Girişim'le ilişkiler bir yana, bana daha endişe verici gelen, yurt dışından ve Türkiye'den konuşmacı olarak çağrılanlarla olan ilişkilerimiz olmuştur. Türkiye'den gelen konuşmacıların - ya da geleceği ilan edilip de gelmeyenlerin - bu yolla 'desifre' olmaları gibi bir sakıncanın yeterince değerlendirilmiş olup olmadığı konusunda kaygılarımı korumaktayım.)

Önümüzdeki "genişletilmiş toplantı"nın, Girişim'in bu anlayışla yeniden canlandırılması için bir fırsat olarak değerlendirilmesini öneriyorum.

Bu notumun, "Barış ve Ulusul Demokrasi Programı Üzerine" ilettiğim / ^{değinen} notla birlikte ele alınmasını ve lütfen yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ediyorum.

Girişim'in şu anki durumunun "korunması" demek, bir Bülten çalışmasının kaynaklarını yaratmaktan dahi yoksun, bu konuda gerekli dayanışmayı almaktan dahi aciz,'nin doğrudan örgütlediği bir takım

etkinliklere "ismini vermek" ötesinde herhangi bir işlevi olmayan, ve böylece en kısa zamanda bu işlevini de hızla yitirecek olan bir yapının (yapısızlığın) korunmaya çalışılması demek olacaktır. Bunun hiç bir yararının olmadığına inanıyorum. Bu nedenle ayrıntılı yanıtınızı önemle bekliyorum.

Dostça selamlarımla,

AE

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Yurt dışında «TÜRKİYE AYDINLARI İLE DAYANISMA GİRİŞİMİ», bilindiği gibi ülkede 1256 aydının ülkenin içinde bulunduğu duruma ilişkin sorunları ortak bir dilek eyleme dile getirmeleri ile ortaya çıktı. Girişimin o günkü oluşması aşamasında ortaya çıkan kimi yaklaşımları ve sorunları da hatırlarsak, zorlukların ve sorunların o gündən günümüze taşınma geldiğini görürüz.

Öğün ortaya çıkan sorunlar neydi?

- «Buna gerek yok»

- «Ülkede diğer böyle birsey istemiyorduk»

- «Yurt dışında böyle birsey yapılabaksa, bizden istenir-di»

- «Avrupada böyle bir örgütlenme olmaz»

- «Bunun arkasında ... var»

- «Bugün yoksa bile yarın ele geçirir» vb.

O gün böyle bir organizasyona hayır diyenlerin itirazlarının belli başlıları bunlardı.

Bunlar nasıl asiller veya asilabilecekti? Bugüne dönüşün sorunları nedir?

Eğer bu olumsuz argümanlar bir ölçüde asilabilirdiyse, öğün çok somut bir dayanışma etkinliğinin, imza kampanyasının, uluslararası önemli kişiliklerden

gerçekleştirilecek sonuç alınmasının görülmesi idi.

Bunun içeride ve dışarda ses getireceği görülmüştü.

Yukarıdaki gereklerde büyük ölçüde ortadan

kaldı. Ancak girişim buna rağmen Avrupa da

12 Eylül öncesinde var olan geniş bir aydın

potansiyeli herşeye rağmen etrafında toparlaya

madı. Böyle olunca girişimin etrafında bu oranda

ya veya bu oranda yer alanlar daha ziyade

ülkemizde sol kesimde (Buna Marksist sol

temel daha doğru olur) yer alanlarla sınırlı kaldı.

Hatta bazı yerde politik ittifaklarla sınırlı kaldı.

(2)

Halbuki ülkede 1256 isimle ortaya çıkan aydınlar geniş yelpazeydi. Bir-te buna girişimin kendi içerisinde nasıl bir yapılanma ile bu çalışmalar yürütüleceği tartışmasının girilmesi, girişimi iş planla-
madan, üretkenlikten uzaklaştırdı.
İmza kampanyasında görüldüğü gibi semut iş etrafın-
da insanları bir araya getirmek, seferber etmek
olanaklı oluyor. İmza kampanyasına atkısından,
girişim yapılacak semut işleri uyum içerisinde
düzenlenecek alıp insanların önüne koysaydı, yukarı-
dan dile getirilen ön yargılar hem biraz daha
kırılabilecekti, hemde bazı isimleri etrafına çekip
kalktırtılabilecekti.

Bizim bakış açımıza gelince;
Önce dayanışmanın bugünkü durumu ve genel
perspektifleri açısından kısa süre önce size gön-
derdiğim 6 daktilo sayfasını geçen metindeki
görüşleri burada tekrar net etmeyeceğim. Ama bu
notumun ekine aynı metni tekrar koyacağım.

«Aydınlar girişiminin» gelince;

Su çok ve net olarak bilinmeli ki; biz bazılarının
iddia ettikleri gibi, bu alanda da P...nin bir
yan etkinlikini kurmadık, kurduzmadık. Bu yetkileşim
birim için bugün yobanedir.

Biz her alanda olduğu gibi, bu alanda da temsilci-
lik yaptık. «Diktatörlüğün»; ancak her alanda
örgütlenilirse yıkıla bileceğimizin söyledik.

Böyle örgütlenmelerde destek oldu, olanaklı olan
yerlerde de birerat içinde çalıştık. Aydınlar giri-
şiminde bunun yanında başka türlü değerlendirebil-
melidir. O, kendi örgütün başınız yapılanmasi
içinde eli alınmalı, kendi kadrolarını kendisi
çıkarmalıdır.

İçinde var olan kimi sorunlarımızda, yine kendini
özgün yapılanması içinde çözmelidir. Yeni Yönetim
Yoluna giderseniz yine kendi yapılanması içerisinde
özgünce oluşturmalarıdır.

Bu konularda bizim görüşlerimiz olmasın?

Elbette olur. Bizde görüşlerimizi söyleriz.

Bugün için girişimin dışardan görünen durumunda
bir istikrarlık gözleniyor. Bunun çözümünde
çok uzun tartışmalarda gerektirecek bir durum
olmasa gerekir. Bunun için bazı önerilerimi söyle
durmaya çalışıyorum.

- Önce bu girişimdeki mevcut kadroları
ile bir çalışma programı yapmalıdır.
Bu bir yeni girişimin eylem programı
(kılavuzu) olmalıdır.

- Bu program pratikte uygulanabilir
olmalı ve bugüne kadar girişimin etkin
liğine çekememiş işleri de ele almalı
olmalıdır.

- Bu girişimde çalışanlar, bosta sekretarya
kendisi arasında ve sonra dış ilişkilerinde
güven yaratmalıdır.
(Kam. Her bu konuda herkesten
fazla kendilerine göre üstünlüğünün
bilincinde olmalıdır.)

- Girişim bu çalışma planını yaparken
hiç kimseyi dışarıya, dışarda bırakmayı
değil, dışarıya tutma, işine
çıkabilme becerisini göstermelidir.
En azından perspektifi bu olmalıdır.

- Bu yapılanma içerisinde sekretarya ken-
disini yenilemek istiyorsa, yenilemelidir.
Yalnız ayrılmak isteyenlerin katkısı yine
her zaman istenmelidir, buna denk olmalıdır.

- Bülten konusunda tartışılmalı, bültenin her türlü sorunu bir kişinin üstüne yüklenmemelidir. Özellikle mali kaynak bulmada insanlar somut iş istemmelidirler. Bültenin yanı sıra deklanmede iş bölümü yapılmalıdır.

“Girişim” böyle bir iş programı gerçekleştirilme durumuna gelirse aşağıdaki noktalarda dikkate alınmalıdır.

- 1- Bu girişim her ne kadar yurt dışında ise de bir ayağını ülkede görmelidir. Ülkedeki arkadaşların bir ayağında durmalıdır. Karşılıklı sirkülasyonla bunu temin eder. Bu sirkülasyon kimi etkinlikler için iyi değerlendirilmelidir.

- 2- Girişim dışındaki denetlerin bilginde olmalıdır. Kendisinden başka dayanışma girişim ve organizasyonların bulunduğu dikkate alınmalıdır. Eğer ilke değildir, görüşlerine ters düşerse kimi konularda ortak etkinliklerde gide bilmez. Bu konuda girişime kimi zaman yapılabilecek başvurularında da bir enerjinin yanında uygulanmalıdır.

Doğru Selamlar.

MT

TÜRKİYE SOSYALİSTLERİ